

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Landelijk Congres VeiligheidsHuizen

5 februari 2013, World Trade Center Rotterdam

Officiële opening met verhalen uit de praktijk

Op 5 februari 2013 vond in het Rotterdamse World Trade Center het Landelijk Congres VeiligheidsHuizen plaats, georganiseerd door het ministerie van Veiligheid en Justitie. De dag begon met een geluidsfragment. Zeshonderd deelnemers hoorden Iwan vertellen hoe problemen in zijn jeugd en hasjgebruik leidden tot drugsverslaving, geldgebrek en steeds meer problemen. Iwan ging gevangenis in en uit en kreeg twee keer een ISD (Inrichting Stelselmatige Daders)-maatregel opgelegd.

Er is bij Iwan inmiddels een knop omgegaan, meldde zijn casemanager. Dankzij het plan van aanpak dat door verschillende partners in het Veiligheidshuis gezamenlijk werd gemaakt, gaat het nu beter met hem.

Deze aftrap maakte het onderwerp van deze dag in een klap duidelijk. De achtergrond van het congres werd vervolgens nader toegelicht door Laurette Spoelman, programmamanager Doorontwikkeling Veiligheidshuizen bij het ministerie van Veiligheid en Justitie, en Jantine Kriens, wethouder Financiën, Bestuur & Organisatie, Volksgezondheid en Maatschappelijke Ondersteuning van de gemeente Rotterdam.

Het Veiligheidshuis functioneerde al goed, maar ontwikkelingen zoals de verschuiving van de regie naar gemeenten, de komst van ZSM en de veranderende maatschappij, gaven aanleiding voor een nieuw Landelijk Kader. Kriens wees in deze context op het risico om "te sterven in schoonheid van samenhang en regie". De verschillende betrokken partijen moeten - ondanks soms grote cultuurverschillen in organisatie - het in het Veiligheidshuis samen regelen. Spoelman sprak de wens uit dat het Landelijk Kader aan het eind van deze dag niet langer alleen op papier bestaat, maar aan een leven in de praktijk begint.

Film

Veiligheidshuizen; wat, waarom en hoe?!

De zaal wordt donker en een animatiefilm start waarin kort en duidelijk wordt uitgelegd wat het Veiligheidshuis is. Het Veiligheidshuis is een netwerksamenwerking tussen straf- en zorgpartners en gemeenten, waarin zij onder eenduidige regie komen tot een ketenoverstijgende aanpak van complexe problematiek om ernstige overlast en criminaliteit te bestrijden. Wanneer reguliere inzet van partners binnen de eigen keten niet meer werkt, kan een beroep worden gedaan op het netwerksamenwerkingsverband, het Veiligheidshuis.

De doelstelling van de samenwerking in Veiligheidshuizen is het bijdragen aan veiligheid(sbeleving) als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid: het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige)

overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen, door middel van een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg.

Het concrete resultaat van de samenwerking is een integrale probleemanalyse met een persoons-, systeem- of gebiedsgericht plan van aanpak, met concrete afspraken over de verschillende interventies, inzet van partners en eventuele vervolgstappen en monitoring. Het Veiligheidshuis heeft ook een adviserende functie. De samenwerkende partners adviseren bestuurders en sleutelpartners over persoonsgerichte, systeemgerichte of lokale problematiek.

De film is na te zien op internet via Youtube: zoekterm: veiligheidshuizen explanation en op de website www.veiligheidshuizen.nl

Landelijk Congres : VeiligheidsHuizen

- World Center Rotterdam
- Dinsdag 5 februari 2013

Paneldiscussie partners van Veiligheidshuizen over de toekomst

Jantine Kriens, wethouder Financiën, Bestuur & Organisatie, Volksgezondheid en Maatschappelijke Ondersteuning van de gemeente Rotterdam, Procureur-generaal Annemarie Penn – te Strake en Laurette Spoelman, programmamanager Doorontwikkeling Veiligheidshuizen bij het ministerie van Veiligheid en Justitie bespraken de actualiteiten rondom de Veiligheidshuizen.

Penn – te Strake vond het vanzelfsprekend dat de gemeente nu de regierol heeft. De gemeente is meer verbonden met lokale partijen. Aangezien het om netwerken gaat, is het Openbaar Ministerie positief over deze verschuiving. Ook Spoelman zag in de gemeente

de logische regisseur omdat die het dichtst bij de burger staat. De gemeente moet er als regisseur vooral voor zorgen dat andere spelers schitteren, meende Kriens.

Aangezien de regie eerst bij het Openbaar Ministerie lag, kon Penn – te Strake aangeven wat er nodig is om de regie te voeren: eerst goede informatie verzamelen, daarna de partners het werk laten doen, en dan sturend zorg dragen voor de uitvoering. Partners moeten in hun eigen rol blijven maar tegelijkertijd proberen in de huid van de ander te kruipen. Het is belangrijk om het met elkaar te doen. Iedereen is verbonden aan hetzelfde doel, namelijk een veiligere samenleving.

De overgang van regie moet ervoor zorgen dat het Veiligheidshuis nog beter functioneert. Als het goed is merkt de burger dit op straat, omdat het veiliger wordt. Een punt van zorg zijn de bezuinigingen. Kriens daagde iedere partner uit om te blijven investeren in het Veiligheidshuis. Ook Penn – te Strake riep op om de luiken niet verder dicht te doen maar juist meer verbinding te zoeken. Door een steeds efficiëntere werkwijze zal het Veiligheidshuis uiteindelijk vanzelf goedkoper worden.

Presentatie casus en simulatiespel

In een theatrale uitvoering werd een multiprobleem casus gepresenteerd. Deze casus is gebaseerd op een reële situatie die is besproken in een Veiligheidshuis in Nederland en diende ter introductie van een simulatiespel.

Robbert (Robbie) de Waard is dertig jaar en woont samen met zijn vriendin Angeline. Samen hebben ze twee kinderen. Uit eerdere relaties hebben ze allebei ook nog twee kinderen. Alle kinderen wonen niet meer thuis en staan onder toezicht van Bureau Jeugdzorg. Robbie is harddrugsverslaafde, vertoont agressief gedrag en wordt verdacht van woning- en auto-inbraken. Vermoedelijk prostitueert Angeline zich. De buurt is de (geluids)overlast meer dan zat. Verschillende organisaties waarschuwen Robbie dat het vijf voor twaalf is: de reclassering, de wijkagent, jeugdzorg, de sociale dienst en het parketsecretariaat.

Zo is de informatie in een casus vaak incompleet en door een eigen invulling te geven wordt vaak een bron van misverstanden gecreëerd. Vos spoorde de deelnemers aan om eerst de casus echt scherp te krijgen. Hij gaf de voorzitters mee om te letten op 'de botsende logica van zorg en justitie'. Deze partijen kiezen vaak een bepaalde typische insteek. Vos voorspelde tot slot dat de groepen terug zouden komen met meerdere oplossingen.

Bespreken van de casus

Deelsessie

Wat is de meerwaarde van het Veiligheidshuis?

Spreker: Cyrille Fijnaut (Universiteit van Tilburg)

Inleiding

Volgens Fijnaut zit de meerwaarde van het Veiligheidshuis vooral in de bundeling van krachten van politie, justitie, gemeente, zorg en hulpverlening om in het belang van de sociale veiligheid problematische jongeren te verhinderen dat ze delinquente carrières opbouwen. Een zeer belangrijk punt is dat de betrokken diensten en instellingen zich ervan bewust zijn dat het gemeenschappelijke problemen zijn. Problemen die geen van hen op zichzelf kan oplossen. Ze dienen zich dan ook te committeren aan de samenwerking in het Veiligheidshuis. Bovendien dienen ze ook voorzieningen te creëren die het mogelijk maken om perspectief te bieden aan jongeren en volwassenen, zoals een schoolvoorziening of een werkgelegenheidstraject. Deze voorzieningen zijn nodig om daadwerkelijk resultaat te kunnen boeken. In de workshop werd verder dieper ingegaan op het maatschappelijk aantonen van de meerwaarde.

Mening deelnemers

Samenwerking vanuit verschillende disciplines, straf en zorg, werd door veruit de meeste deelnemers gezien als de belangrijkste meerwaarde van het Veiligheidshuis. Of zoals iemand het formuleerde: 'samenbrenging van de chaos in de hulp- en dienstverlening'. Wanneer de partijen proberen boven de deelbelangen uit te stijgen, is er een goede kans van slagen om de meest halsstarrige problemen op te lossen. Om het gemeenschappelijke doel te realiseren is een gezamenlijk plan van aanpak nodig. 'Maar we zijn er nog niet' tot dat inzicht kwamen veel deelnemers tijdens de workshop. 'We zijn nog maar net begonnen en er dient nog veel te gebeuren om tot een eenduidige aanpak te komen.' Ook werd opgemerkt dat: 'De meerwaarde onomstreden is, maar er zijn nog geen criteria om het rendement zichtbaar te maken'. Er kwamen zorgen bovendrijven over de bezuinigingen, bij onder andere gemeenten: 'De gemeente is niet voldoende geëquipeerd. De bezuinigingen hebben een negatieve impact'. Een deelnemer meende dat het Veiligheidshuis zich beter moet verkopen en zich moet richten op andere externe partijen en vooral ook moet kijken naar andere regionale samenwerkingsverbanden.

Programma activiteiten

Het programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen besteedt de komende maanden aandacht aan resultaten van de aanpak van multi-problem casussen in de Veiligheidshuizen via meerdere aanpakken, waaronder de methode 'story telling'.

Deelsessie

Hoe ga je als Veiligheidshuis om met de politieke en bestuurlijke dynamiek?

Spreker: Jack de Vries (directeur strategie HILL+Knowlton; voormalig politicus en adviseur premier)

Inleiding

De workshop begon met een inleiding over Veiligheidshuizen in de mediocratie. Het uitgangspunt hierbij is: regie op reputatie. Voor betrokkenen bij het Veiligheidshuis is het belangrijk om de trends in de media te volgen, inclusief incidentenpolitiek en populisme. De Vries waarschuwde dat incidentenpolitiek en populisme niet alleen zijn voorbehouden aan de landelijke politiek. Dit speelt ook op regionaal en gemeentelijk niveau. Denk maar aan Project X in Haren (september 2012), het geweld op straat (Eindhoven) of het wegpesten van een homostel in Utrecht. Het nieuws gaat continu door. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de veelheid aan (digitale) media. Zo werden via Twitter de relschoppers in Eindhoven online achterhaald. Alles is nieuws en de media bepaalt.

De beelden die blijven hangen over Veiligheidshuizen, zijn divers. De onderstroom is wel dat het veiligheidsgevoel toeneemt. En dat biedt kansen. Het is van belang om de reputatie van het Veiligheidshuis goed te volgen (google alert) en te beïnvloeden. Goed inzicht in de stakeholders is daarbij cruciaal. De Vries gaf als tip een vorm van stakeholder management te organiseren en dat ook te volgen via de nieuwe media. Hij wees op het belang te zorgen dat je weet wat er speelt (weet ook wie en wat er online toe doet), en goed te monitoren. Een ander advies was om te communiceren op een offensieve manier door met eigen strategische thema's aan te sluiten op trends, maar ook op een defensieve

manier via snelle reacties op basis van monitoring en fact-checking. Storytelling als middel van overtuiging is voor de Veiligheidshuizen essentieel.

Mening deelnemers

Deelnemers geven aan dat ze bestuurders betrekken bij het Veiligheidshuis via een bilateraal, tijdens een terugkoppeling naar aanleiding van huisverboden, of één keer per maand tijdens de stuurgroep voor regionale bestuurders. Hoe ze dat deden, de aanpak, kwam vaak overeen. Een voorbeeld: 'Duidelijk maken wat er gebeurt binnen het Veiligheidshuis, resultaten etc. Dus problemen in de samenleving in zicht brengen'. Of: 'Bestuurder opzoeken, gesprek aangaan, belang zoeken en vinden. Dilemma's delen, meenemen in kansen, belonen.' Dat je daar zorgvuldig bij te werk moet gaan, was de meeste deelnemers ook duidelijk. Want met welk verhaal ga je naar welke doelgroep toe? En kun je wellicht de media en het publiek meer inzetten bij het bepalen van het beeld en de koers? Velen namen het advies van Jack de Vries ter harte om problemen te laten zien en publiekelijk op te lossen en leerden van zijn tip om te letten op de media en 'het effect van het moment in beeld'. De gouden tip bleek echter: 'Maak vrienden voordat je ze nodig hebt'.

Programma activiteiten

Dit thema krijgt een vervolg in de leergang voor de managers van de Veiligheidshuizen op maandag 10 juni en dinsdag 11 juni via het thema: Politiek en Bestuur en regionale samenwerking.

Deelsessie

Hoe bind je partners aan een Veiligheidshuis?

Spreker: Hans Tönjes (Buro Tönjes)

Inleiding

Tönjes is de eerste om toe te geven dat het simpeler lijkt om partners aan een Veiligheidshuis te binden dan het in werkelijkheid is. Bij samenwerkingsverbanden raken partners snel enthousiast over de inhoud, terwijl het vooral ook over de vorm gaat. Hoe is het samenwerkingsverband ontworpen? Hoe is de samenwerking geregeld? En hoe de coördinatie? Partners vragen zich af of ook hun eigen vraagstukken beantwoord worden en hoe er wordt omgegaan met hun inbreng. Kunnen partners op het moment dat er resultaat geboekt wordt dit ook terugbrengen naar hun eigen organisatie? Dat zijn vaak de dilemma's die spelen en die maken of een partner zich wil verbinden aan het Veiligheidshuis, of verbonden wil blijven. In de workshop kwam met name aan de orde wat de betekenis is voor een organisatie en haar medewerkers als er wordt meegedaan aan zo'n samenwerkingsverband. Hoe zorgen organisaties ervoor dat mensen niet in een spagaat terechtkomen van enerzijds de belangen van de organisatie en anderzijds de vragen die uit de samenwerking voortkomen?

Mening deelnemers

De vraag die aan de deelnemers werd voorgelegd luidde: Hoe overtuig je een partner die zich langzaam terugtrekt uit het Veiligheidshuis om te blijven? Door te laten zien dat je niet zonder zijn aandeel kunt en hij niet zonder de andere partners, meende iemand. Deze visie werd vaak gedeeld: 'Door in gesprek te blijven'. Of: 'Wijzen op verantwoordelijkheid, toegevoegde waarde en rendement (= gedeelde successen)'. Een andere groep deelnemers vond dat die partner eigenlijk helemaal niet hoefde te blijven. De reden van samenwerking moet erkend worden door betrokken partijen. Dat kun je niet opleggen. Deze opvatting sloot weer aan bij het belangrijkste inzicht van veel deelnemers tijdens de workshop: Samenwerking is niet altijd nodig. 'Durf ook af te schaffen, af te schalen', stelde iemand. Aan de andere kant leefde de opvatting dat een intensieve samenwerking vaak dynamiek, synergie en innovatie oplevert. Het vieren van successen is daarin cruciaal.

Programma activiteiten

Met het landelijk kader – opgesteld voor en door partners – geeft het Programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen een kapstok voor het binden en gebonden houden van partners. Dit vraagt uiteraard een verdere lokale en regionale invulling. Met knelpunten in de praktijk kunnen partners op lokaal niveau ondersteuning krijgen van het landelijk programma.

In de leergang voor managers Veiligheidshuizen en in netwerkbijeenkomsten voor

procesmanagers besteedt het landelijk programma aandacht aan het binden van partners in de netwerksamenwerking binnen Veiligheidshuizen.

Het landelijk programma bundelt best practises op het gebied van het binden en gebonden houden van partners en verspreidt deze onder de Veiligheidshuizen. Via artikelen, nieuwsberichten e.d. wordt regelmatig aandacht besteed aan deze randvoorwaarde voor succesvolle samenwerking binnen Veiligheidshuizen.

Deelsessie

Hoe organiseer je een effectief casusoverleg?

Sprekers: Joost Vos (TNO) en Corine Balder (Hogeschool Leiden)

Inleiding

Joost Vos stelt dat we in Nederland zo'n 5000 zeer actieve veelplegers hebben. Cijfers die door de inzet van Veiligheidshuizen stap voor stap naar beneden gaan. We willen door op die ingezette lijn, maar we moeten daarbij ook realistisch zijn. Er is nou eenmaal een groep van zeer actieve, weerbarstige veelplegers die we moeilijk onder controle krijgen. Het effect hiervan op het casusoverleg is dat de professionals in kringetjes rondraaien en steeds op zoek zijn naar de allerbeste oplossing. Maar soms bestaat de beste oplossing gewoon niet. Dan moet je genoeg nemen met een goede oplossing: een interventie doen en weten dat je na verloop van tijd opnieuw een interventie moet doen. Dat je zo'n veelpleger voor langere tijd in de gaten moet houden om hem op het goede spoor te houden. In de workshop werd een antwoord gegeven op de vraag hoe je een goed casusoverleg kunt

organiseren. Hoe kunnen zorg en justitie - gebruikmakend van onderlinge verschillen - een gezamenlijke logica creëren die een persoonsgerichte aanpak mogelijk maken?

Mening deelnemers

Om een effectief casusoverleg te organiseren, moet je alleen de casussen bespreken die echt vragen om een overleg tussen meerdere partijen uit zowel de zorg- als strafrechtsketen, vonden veel deelnemers. Agenda's dienen niet te vol te zijn en ieders rol moet gerespecteerd worden. Kennis van eenieders competentie en werkveld helpt. Een aantal deelnemers pleitte voor een open en transparant casusoverleg, waar ook de cliënt of betrokken persoon bij aanwezig is. 'Bijzonder om te zien dat er in sommige Veiligheidshuizen wordt

gewerkt met uitnodiging van de cliënt/veelpleger'.

Het belangrijkste inzicht tijdens deze workshop lag in het verlengde van het doorbreken van cirkels. Bijvoorbeeld: 'Soms moet je afwijken van regels/protocollen om cirkels te doorbreken'. Of: 'Dat we (mede aan bestuurders) ook duidelijk moeten maken dat er een deel van de doelgroep is waarvoor géén structurele oplossing is en er nooit zal zijn'. Anderen waren bang voor een groot en log overleg waarbij er te veel vergaderd wordt en er te weinig sprake is van een adequate aanpak. Ook wees iemand erop dat zorgen van deelnemende partijen belemmerend kunnen werken, zoals zorgen over financiën (bezuinigingen) en bezetting.

Programma activiteiten

Het programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen start dit voorjaar een leergang voor procesmanagers in de Veiligheidshuizen waarmee de deelnemers vaardigheden in het regisseren, verbinden en afstemmen van de ketenzorg kunnen verbeteren.

Deelsessie

Hoe selecteer je de multiprobleem casussen voor het Veiligheidshuis?

Sprekers: Berend Buys Ballot (ministerie van Veiligheid en Justitie) en Esther Jongeneel (Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond)

Inleiding

In de workshop werd stevig gediscussieerd over de wijze waarop triage in de praktijk plaatsvindt. Deelnemers gaven aan dat het maar de vraag is of we het Veiligheidshuis op het juiste moment en voor de juiste casussen weten te vinden. Enkele knelpunten die door de deelnemers werden onderkend:

- Het bepalen wanneer er sprake is van complexe casuïstiek en het moment waarop je als professional escaleert.
- Het scheiden van triage beslissingen en casusbespreking omwille van efficiënte besteding van tijd en middelen.
- Ontbreken van een werkwijze of “triage-instrument” dat het voorliggende veld verbindt aan het Veiligheidshuis.

De collectieve analyse werd vervolgens aangekleed aan de hand van een praktijkvoorbeeld uit Rotterdam. In het Veiligheidshuis in Rotterdam is een ‘weegtafel’ ingericht waar professionals uit verschillende ketens samen afwegen welke casus op welke plek het beste kan worden behandeld. Door meerdere partijen fysiek onder één dak te brengen slaagt men er in om bijvoorbeeld de samenhang met ZSM op een goede manier vorm te geven.

Mening deelnemers

De deelnemers zagen veel mogelijkheden om de selectie van casussen te verbeteren. Zo werd met name het koppelen van informatiesystemen en informatie delen genoemd. Maar ook kwamen langs: kennisvergroting van de professional aan de triagetafel, meer

gezamenlijk screenen, en regie altijd buiten het Veiligheidshuis. Ook stond iemand totaal niet achter het selecteren an sich: 'Niet te veel selecteren, laat het open. Voor je het weet, krijg je weer een categorie waar iets speciaals voor opgericht moet worden omdat ze niet in het Veiligheidshuis terecht kunnen'.

In deze workshop werden de deelnemers gevraagd om advies mee te geven ten aanzien van de pilots die waren gepresenteerd op het gebied van triage. Een greep uit de adviezen: 'Zorg voor duidelijke regie. Veiligheidshuis als smeerolie en niet als dumpplek.' 'Luister goed naar mensen in het veld.' 'Gebruik vooral inderdaad intuïtie maar daarnaast ook het G.B.V. oftewel Gezond BoerenVerstand.'

Programma activiteiten

Op basis van deze praktijksituatie is de vertaalslag gemaakt naar een drietal pilots. Het programma gaat drie pilots in drie verschillende regio's inrichten met als doel de wijze waarop triagevorm krijgt verder uit te werken. De drie pilots kennen de volgende omschrijving:

1. Ontwikkelen van beleids- en procesregie door gemeente(en), mede aan de hand van het Triagetableau.
2. Ontwikkelen van gemeenschappelijk begrippenkader en/of triage instrument in het veld; en
3. ontwikkelen van een 'Best Practice' triage aan een van de dominante triagetafels, zoals ZSM, JCO, CJG, lokale overlastketen en VHH

Er zijn drie regio's benaderd om als pilotregio te fungeren. De pilots zijn gestart op 1 maart. Op verschillende momenten zullen de ervaringen uit de pilots landelijk worden gedeeld, opdat alle Veiligheidshuizen hier hun voordeel mee kunnen doen. U kunt via de website www.veiligheidshuizen.nl de laatste stand van zaken vernemen.

Deelsessie

Hoe zorg je voor een duurzame verbinding tussen Veiligheidshuizen, (jeugd)zorg en onderwijs?

Sprekers: Pieterjan van Delden (programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen) en Lourina Poot (Veiligheidshuis IJsselland) en Jeldau Rieff (programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen)

Inleiding

Gemeenten, partners in het strafrecht en de (jeugd)zorg hebben te maken met cliënten waarbij zich problemen voordoen op meerdere leefgebieden en die daardoor op meerdere overlegtafels worden besproken. Voor het effectief aanpakken van deze problemen is multidisciplinaire samenwerking nodig tussen hulp- en zorgverleners, partners in het onderwijs, de politie en justitie. Goede afstemming en samenwerking tussen de verschillende disciplines en overlegtafels is een noodzakelijke voorwaarde om effectief te kunnen zijn.

In de workshop werd aan de hand van een casus van Lourina Poot, manager Veiligheidshuis IJsselland, gekeken wat dit concreet betekent voor de samenwerking. Daarbij ging het vooral om het creëren van verbindingen tussen de domeinen, en tussen de triagetafels die daarbij zijn georganiseerd. Belangrijk is het aanwijzen van een verantwoordelijke 'linking pin' tussen de overlegtafels. Een beslissingsinstrument voor routing naar het Veiligheidshuis kan helpen, evenals afspraken over een gezamenlijk, eenduidig en helder begrippenkader ('taal') tussen overlegtafels. De gemeente wordt gezien als een partij die domeinoverschrijdend kan sturen op 'het veld' van overlegtafels met gedeelde spelregels.

Mening deelnemers

Uit de discussie kwam naar voren dat het delen van informatie en open communicatie de eerste benodigdheden zijn voor een goede verbinding tussen Veiligheidshuizen, (jeugd) zorg en onderwijs. Het organiseren van verantwoordelijke linking pins tussen verschillende overlegtafels werd door bijna iedereen herkend als een cruciale voorwaarde voor een duurzame verbinding. Er was geen eenduidig antwoord op de vraag wie verantwoordelijk is

voor die verbinding. Sommigen noemden de regierol van gemeenten, anderen vonden dat alle partners evenzeer verantwoordelijk zijn. Consensus was er over het feit dat goede afspraken, duidelijke taakverdeling en een blijvende betrokkenheid van de cliënt zelf noodzakelijke randvoorwaarden zijn. Ook werd op uitvoerend niveau het belang onderstreept van 'kennen en gekend worden'. Een gedragen inzicht uit deze workshop was dat er nog beter gebruik kan worden gemaakt van de kennis en het netwerk dat er al is. Soms is het verbinden van bestaande sleutelfiguren al voldoende voor een 'dekkend netwerk'. Dit bleek uit het voorbeeld van een deelnemer die verbindingen met het zorg- en onderwijsveld had georganiseerd, maar waarbij alleen nog een koppeling met het Veiligheidshuis ontbrak.

Ook werd opgemerkt dat de oplossing voor een groot deel ligt bij goede professionals die casuïstiek tijdig op- of afschalen en dat de oplossing niet alleen in systemen moet worden gezocht. Maar wie selecteert de 'goede', brede professionals? De gemeente kan hier een rol spelen, maar niet in de verantwoordelijkheid van de werkgever treden als die deze professionals moet 'leveren'. Er werd de mogelijkheid genoemd van selectie, c.q. assessmentprocedures, waarbij in onderlinge afspraak toch een stringente voorbeoordeling plaatsvindt.

Een integrerend effect kan uitgaan van de aanwezigheid van de betrokken cliënt(en) bij het casusoverleg in het Veiligheidshuis. Wanneer dit overleg in een duidelijk (gedwongen) kader plaatsvindt, blijken cliënten vaak mee te (willen) denken bij het bepalen van een aanpak. De aanwezigheid van de cliënt dwingt de deelnemende professionals om mee te denken op alle relevante leefgebieden en daarbij de passende zwaartepunten vast te stellen. Ook is dan het privacy-aspect minder een probleem. Overigens waren enkelen in de workshop van mening dat dit niet voor alle cliënten geldt, sommige zijn te zorg-/strafmijdend.

Programma activiteiten

Het programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen zal een factsheet realiseren in het voorjaar van 2013 waarin de veranderingen in de jeugdzorg in relatie tot de Veiligheidshuizen worden beschouwd. Aangevuld met een stappenplan om verbinding tussen de twee beleidsterreinen te realiseren.

Deelsessie ZSM & Veiligheidshuis, hoe gaat dat samen?

Sprekers: Linda Dubbelman (Openbaar Ministerie) en Brigitte de Zwaan (Openbaar Ministerie)

Inleiding

Volgens Kitty Nooij, Hoofdofficier van Justitie in Den Haag, gaan ZSM en Veiligheidshuizen prima samen. ZSM is een werkwijze die in 2013 in heel Nederland zal zijn ingevoerd. Net als bij de Veiligheidshuizen in de regio werken op de ZSM-locaties alle organisaties samen om de zaken zo snel mogelijk en zo zorgvuldig mogelijk af te doen. Doorgeleiding naar de Veiligheidshuizen is daarbij een mogelijkheid. Veiligheidshuizen richten zich namelijk op de complexe, persoonsgebonden en gebiedsgebonden problematiek. ZSM is in feite vergelijkbaar met de afdeling Eerste Hulp in een ziekenhuis. Ook daar nemen goed opgeleide professionals eerst een beslissing op maat om de patiënt naar de juiste specialist te verwijzen. In dit geval het Veiligheidshuis. Maar daarvoor moeten we wel goede afspraken met elkaar maken. Hoe komt bijvoorbeeld informatie uit het Veiligheidshuis bij

de ZSM-tafels terecht? En omgekeerd? Welke zaken worden op de ZSM-tafels afgedaan en voor welke zaken hebben we verdiepend casusoverleg nodig in de Veiligheidshuizen? Goede afstemming op landelijk en lokaal niveau is daarbij nodig. Maar dat ZSM en Veiligheidshuizen goed met elkaar kunnen samengaan, is wel duidelijk. Hoe we dat gaan doen werd besproken in de workshop.

Mening deelnemers

Wat moeten partijen (randvoorwaardelijk) goed regelen om de samenwerking ZSM - Veiligheidshuis tot een succes te maken? Veel deelnemers hadden nog wel veel zorgen over de combinatie ZSM & Veiligheidshuis en meenden dat er nog een hele weg te gaan is.

Bijvoorbeeld: 'Erg veel haken en ogen. Te snel is niet goed.' De meeste zorgen die de deelnemers uitten gingen om het maken van een goede verbinding tussen ZSM en Veiligheidshuizen, met name als het gaat om het uitwisselen van informatie en het delen van kennis. Hoe zorgen we ervoor dat de (zorg)informatie die in het Veiligheidshuis bekend is bij ZSM terecht komt? En hoe houdt ZSM het Veiligheidshuis op de hoogte van de beslissingen die daar worden genomen?

Als tips werden o.a. genoemd: zorgvuldig en zuiver gebruik van informatiesystemen, het gebruik van de Verwijsindex Risicjongeren (VIR), een goede samenwerking met het steunpunt huiselijk geweld, het zorgen voor continuïteit in de bezetting. Belangrijkste conclusie van de workshop: 'Werk aan wederzijds vertrouwen door met elkaar in gesprek te blijven en te zoeken naar optimaal resultaat.'

Programma activiteiten

De verbinding tussen ZSM en Veiligheidshuizen wordt de komende tijd verder uitgewerkt in een viertal pilots (in de regio's Midden-Nederland, Rotterdam, Oost en Zeeland - West-Brabant). De pilots worden begeleid door een beleidsgroep en ontwikkelgroep, waarin naast de justitieketenpartners ook een aantal bestuurlijke vertegenwoordigers deelnemen.

Deelsessie Privacy, hoe regel je dat met elkaar?

Spreker: Ruben Maes (&Maes)

Inleiding

Het is toch heel erg duidelijk wat je allemaal wel en niet mag bij het delen en vastleggen van informatie over personen of gezinnen in het Veiligheidshuis? Geen discussie over mogelijk. Of toch wel? In de praktijk leven diverse interpretaties, visies en opvattingen. Ook bestaat er verschil in kennis en expertise bij de ketenpartners. Lastig, want ketenoverstijgend kennis delen vormt de kern van het Veiligheidshuis.

In de workshop gingen de deelnemers met elkaar, en met experts, in gesprek over de ervaren knelpunten in de uitvoeringspraktijk en mogelijke oplossingsrichtingen. Er is stilgestaan bij het belang van een goede triage vóór en in het Veiligheidshuis, de noodzaak tot het vergroten van kennis bij professionals en het belang van het ontwikkelen van privacy-bestendige informatiesystemen.

Programma activiteiten

In het najaar 2012 is vanuit het programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen een subsidie verstrekt aan het project 'leertuin privacy', een initiatief gestart in Tilburg en waar een aantal andere veiligheidshuizen inmiddels actief in participeren. Deze leertuin biedt het kader voor het onderzoek naar de wijze waarop omgegaan dient te worden met privacy binnen multidisciplinaire samenwerkingsverbanden binnen en buiten het veiligheidshuis.

De eerste uitkomsten van de expertgroep leertuin privacy worden verwacht in mei 2013.

Deelsessie

Hoe geef je invulling aan gemeentelijke regie?

Sprekers: Sabine van Eck (programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen) en Claire de Jong (gemeente Leeuwarden)

Inleiding

Gemeenten voeren de regie over de Veiligheidshuizen per 1 januari 2013. Gemeenten zijn op steeds meer beleidsterreinen 'manager' van een netwerk. Maar wat betekent het eigenlijk om regie te voeren? Wat is regie?

In de workshop liet Sabine van Eck zien dat er globaal drie vormen van regie te onderscheiden zijn: de opdrachtgevers-rol waarbij de gemeente uitvoerende partijen aanstuurt om tot resultaten te komen; de co-producentrol waarbij de gemeente samen met andere partners tot resultaten komt; en de gemeente als facilitator die een netwerk van partijen ondersteunt. Belangrijker is misschien wel dat regie je ook gegund moet worden door de partijen.

Een eerste belangrijke vraag is misschien niet hoe, maar waarom je regie wilt voeren. Van Eck stelde de zaal de vraag: Wat gaat er eigenlijk mis bij jouw Veiligheidshuis als gemeenten niet de regie nemen? De antwoorden uit de zaal varieerden van 'helemaal niets' tot 'dan verdampt het veiligheidshuis'. Voor gemeenten vraagt de regierol in elk geval actie!

Concrete stappen

Claire de Jong van de gemeente Leeuwarden deelde met de aanwezigen hoe dit in Friesland concreet handen en voeten heeft gekregen. Er is een jaar lang gewerkt aan draagvlak van alle gemeenten en de provincie. Alle gemeenten doen mee aan het Veiligheidshuis en alle gemeenten betalen mee aan het Veiligheidshuis. De Jong benadrukte het belang van samenwerking tussen de gemeenten in de regio.

Tot slot, zijn er vier concrete stappen die een gemeente kan zetten:

1. Bepaal de wijze van regievoeren: welke ambitie heb ik? Welke verwachtingen mag ik van andere partijen hebben? Wat past hier?
2. Ken het speelveld: welke stakeholders? Welke beleidsissues?
3. Voer regie op alle niveaus;
4. Onderhoud het netwerk door te sturen op vertrouwen, draagvlak, inhoud én resultaten.

Hebben de zetelgemeenten nu nog een extra verantwoordelijkheid? In gesprek met de deelnemers kwam naar voren dat de zetelgemeenten naast verantwoordelijkheid voor

budget ook het regionale initiatief moeten nemen. En dat de expertise en kennis van de zetelgemeenten ten dienste moet staan van de omliggende gemeenten.

Iemand merkte op dat overzichtelijkheid van belang is voor de gemeentelijke regie. En het moet niet om geld gaan bij de invulling van de regierol. Ook werd belang gehecht aan goede communicatie en afstemming met de gemeenten in de regio.

Programma activiteiten

Via het accountmanagement van het programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen op lokaal ondersteuning worden aangeboden bij het (verder) vormgeven van gemeentelijke regie.

Deelsessie

Welke kansen biedt de decentralisatie van de jeugdzorg voor de samenwerking in Veiligheidshuizen?

Sprekers: Patrick Snoek (Transitiebureau jeugdzorg en beleidsmedewerker DMO, gemeente Amsterdam) en Lotte Hagen (programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen)

Inleiding

Snoek begon de workshop met een uiteenzetting van de belangrijkste wijzigingen van de decentralisatie van de jeugdzorg. Hij meent dat de stelselherziening van de jeugdzorg veel kansen biedt voor de gemeenten om de regierol te pakken in de veiligheidsketen. En om daarmee ook te sturen op een verbetering van de zorg voor de jeugd waarbij meer aandacht uitgaat naar preventie, zorg dichtbij burgers en integrale aanpak van zorg. Gemeenten staan zelf aan het stuur om lokaal de jeugdhulp vorm te geven. Ze doen dat op heel verschillende manieren. In de workshop werd aan de hand van het gemeentelijk ontwerp van Amsterdam en ingebrachte voorbeelden van deelnemers gekeken hoe gemeenten het jeugdstelsel lokaal inrichten. Deze keuze heeft vervolgens consequenties voor de positie van het Veiligheidshuis. Hoe zou het Veiligheidshuis daar het beste op aan kunnen sluiten? In Amsterdam wordt gekozen voor een model met 21 wijkteams met generalisten en specialisten. Binnen die frontlijn zijn sociale huisartsen actief met mandaat om intensievere zorgvormen te arrangeren. Zij worden zorgcoördinator bij meervoudige problematiek. Aansluitend in de 2e lijn zijn generalisten werkzaam in de 'Samen doen-teams'. Zij werken op het gehele sociale domein op gezinsniveau. Er zijn ook gemeenten die een ander model kiezen. Zo kiest de gemeente Den Haag voor een model waarbij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) een gemeentelijke dienst wordt, direct onder aansturing van het College van B&W en de gemeenteraad. De jeugdgezondheidszorg en taken van Bureau jeugdzorg worden geïntegreerd in de taken van dit Haagse CJG.

Mening deelnemers

Omdat de wijzigingen van de stelselherziening en de consequenties daarvan voor de Veiligheidshuizen nog niet zijn uitgekristalliseerd, werd samen met de deelnemers een verkenning gedaan naar de gevolgen. Wat is volgens u een duidelijk voordeel dat de regie over zowel de Veiligheidshuizen als de jeugdzorg bij de gemeente ligt? Eenduidigheid en betere afstemming, luidde volgens velen het antwoord. Maar ook 'dichtbij de burger' en

‘betere verbinding tussen zorg en veiligheid’ werd vaak genoemd. Iemand vond het nu nog te onduidelijk hoe de praktijk zal gaan functioneren om een voordeel te zien. De deelnemers waren van mening dat het vooral om de ‘schakelpunten’ gaat: wanneer doe je iets vanuit de wijkgerichte aanpak, en wanneer schaal je op naar het Veiligheidshuis? En haal je de expertise van het Veiligheidshuis naar binnen bij de wijkteams? Of laat je juist wijkteams aansluiten bij het Veiligheidshuis? Daarnaast is het delen van informatie tussen wijkteams enerzijds, en het Veiligheidshuis anderzijds, cruciaal. Dat er nog veel geregeld moet worden en er nog een lange weg te gaan is, was echter het belangrijkste inzicht van de deelnemers

tijdens deze workshop.

Programma activiteiten

Het programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen zal een factsheet presenteren in het voorjaar van 2013 waarin de veranderingen in de jeugdzorg in relatie tot de Veiligheidshuizen worden beschouwd. Aangevuld met een stappenplan om verbinding tussen de twee beleidsterreinen te realiseren.

Casusbespreking

Het Veiligheidshuis district Bergen op Zoom dat de casus van Robbie, Angeline en de kinderen in werkelijkheid heeft behandeld, gaf een korte beschrijving van hun aanpak. Zij kozen ervoor om Robbie te laten begeleiden door de verslavingsreclassering. De woningbouwvereniging zorgde voor een woning op een andere plek. Er werd een uitkering aangevraagd en Robbie werd gekoppeld aan een life-coach. Met Angeline werd een bezoekenregeling afgesproken. Tot slot werd Robbie ook aangemeld bij de GGZ voor ambulante begeleiding en het volgen van een agressieregulatie programma.

Als verwacht waren de deelnemers tot verschillende oplossingen gekomen. Van straftrajecten ondersteund door zorg tot een focus op twee hoofdproblemen, namelijk verslaving en dagbesteding. Opvallend was dat een groep die voornamelijk bestond uit mensen die werkzaam waren in de zorg en bij de gemeente – waar dus weinig mensen uit het strafrecht bij zaten – als een van de weinigen had gekozen voor een ISD-maatregel.

Onderzoeker Corine Balder verbaasde zich niet over de diversiteit. Zij gaf aan dat er niet één beste oplossing of aanpak bestaat voor dergelijke ingewikkelde casussen. In deze gevallen kun je het beste eerst nagaan wat de aanleiding is waarom de casus nu besproken wordt en daar op inzetten. Vervolgens bepaal je het doel van de interventie en maak je concrete afspraken. Balder schaarde het gezin van Robbie onder het type 'onmogelijke levens'. De problemen zijn hier vaak chronisch van aard.

Toespraak Ivo Opstelten, minister van Veiligheid en Justitie

Het Veiligheidshuis bestaat nog niet zo lang, maar heeft wel een eigen plaats in het domein van veiligheid en zorg, begon Opstelten zijn verhaal. Hij refereerde naar een onderzoek van de Universiteit van Tilburg waarin werd gesteld dat het Veiligheidshuis pas na drie jaar echt effectief was. Die tijd is nodig om een goede relatie en vertrouwen op te bouwen tussen de partners. Hieruit concludeerde Opstelten dat er ons nog veel moois staat te wachten. Het zaaien is voorbij en we kunnen gaan oogsten. De eerste vruchten, vooral van de oudere Veiligheidshuizen, zijn inmiddels geplukt. Opstelten wees erop dat de meerwaarde van het Veiligheidshuis verder gaat dan alleen goede resultaten en prima cijfers, het levert ook een stevig netwerk op van partners in strafrecht en zorg. Relevante informatie wordt gedeeld en er is meer en beter inzicht in elkaars expertise.

Het Veiligheidshuis moet verder worden doorontwikkeld. We moeten volgens Opstelten alert zijn en inspelen op lokale en landelijke ontwikkelingen. Heeft bijvoorbeeld de komst van ZSM gevolgen voor de partners en de werkwijze van het Veiligheidshuis? Daarover zei hij dat we samen op zoek moeten naar het antwoord. Het Veiligheidshuis is voortdurend in ontwikkeling en Den Haag heeft niet het antwoord. Wel probeert de overheid een waardevolle bijdrage te leveren in de vorm van het nieuwe Landelijk Kader. Opstelten karakteriseerde het als een mijlpaal dat vorm en inhoud geeft aan het Veiligheidshuis als netwerk van individuele organisaties. Met elkaar komen we tot grotere prestaties en betere resultaten dan ieder afzonderlijk. Dat is de grote kracht van het Veiligheidshuis. Voor de gemeente is sinds 1 januari 2013 een cruciale rol weggelegd. De gemeentelijke

regierol is de verbindende schakel tussen veiligheid en zorg en welzijn. Opstelten heeft er alle vertrouwen in dat gemeenten in staat zijn om die verbinding goed in te richten. Hij noemde de overheveling van regie ook een logische stap, in lijn met de decentralisaties die breder zijn ingezet. Op deze wijze wordt het Veiligheidshuis stevig ingebed in het lokale en regionale beleid. Een reden waarom Opstelten binnen dit thema optrekt met Annemarie Jorritsma, voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten.

Het Veiligheidshuis leeft en staat, toch moeten we verder kijken. Volgens Opstelten zijn dit de prioriteiten: Zorg voor een landelijk dekkend netwerk waarbij het Veiligheidshuis regionaal functioneert en de gemeente de regie voert. Kies voor regionaal maatwerk. Focus op complexe casuïstiek. En versterk de verbinding straf, zorg en bestuur. Het programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen is zeker nog tot oktober 2013 actief.

Toespraak Annemarie Jorritsma, voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten

Sinds 1 januari 2013 ligt de regie op het Veiligheidshuis bij de gemeente. Jorritsma benadrukte dat alle partijen daarbij wel hun eigen verantwoordelijkheid behouden. Zij ziet het Veiligheidshuis als een netwerk waarin partijen elkaar opzoeken om samen tot maatwerk en betere resultaten te komen. Jorritsma constateerde dat de gemeente steeds meer de regie krijgt. Dit zie je ook terug bij andere lopende ontwikkelingen zoals de participatiewet, de overheveling van de functie begeleiding uit de AWBZ en de decentralisatie van de jeugdzorg.

De regierol kan de gemeente niet vervullen zonder medewerking van de partners. Dit is de kracht en tegelijkertijd de zwakte van het Veiligheidshuis, zoals Jorritsma het verwoordde. De gemeente heeft immers een opdracht om de regie te voeren, geen bevoegdheid. De gemeente is afhankelijk van de welwillendheid van de betrokken partijen, ook ten aanzien van het Openbaar Ministerie. Het was de wens van de VNG om de gemeente doorzettingsmacht te geven, maar dat ging voor het Veiligheidshuis niet door. Jorritsma merkte op dat ze het Veiligheidshuis op dit punt wel goed zal volgen.

Jorritsma keek terug op de voorloper van het Veiligheidshuis, Justitie in de Buurt. Het doel hiervan was om justitie meer zichtbaar te maken, de veiligheid te vergroten en de criminaliteit te verminderen. Complexe problemen kun je alleen oppakken door goed samen te werken. Deze samenwerking zie je in het Veiligheidshuis en bij ZSM. Jorritsma wees op het gevaar dat partners hun eigen doel vooropzetten. Ze hamerde erop dat verbinding noodzakelijk is. Het Veiligheidshuis is een instrument om te komen tot multidisciplinaire samenwerking tussen alle betrokken partijen. Het Landelijk Kader is hiervoor een handreiking. Het Veiligheidshuis kan naar lokale behoefte worden ingericht waarbij er ruimte is voor maatwerk.

Jorritsma uitte de zorg dat er nog veel te doen is. ZSM is erbij gekomen en de relatie met het Veiligheidshuis is een ingewikkelde. Ook de bezuinigingen stipte zij aan. Dit brengt volgens haar het risico met zich mee dat iedereen zich weer terugtrekt in de eigen kolom en zo de winst in de samenwerking te niet doet. Jorritsma eindigde met een oproep om snel te escaleren: 'Zie je iets fout gaan, meld het bij je bestuurder. Zsm!'

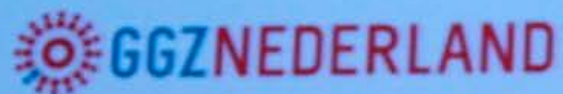

Raad voor de Kinderbescherming
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Veiligheid en Justitie

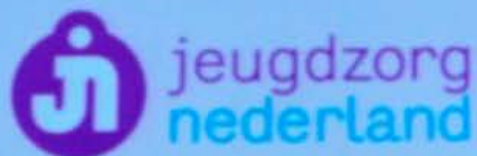
Openbaar Ministerie

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Reclassering Nederland

Jeugdzorg & Reclassering
voor een aanpak die werkt

Verslavingsreclame

"Dit is een publicatie van:
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen

Voor meer informatie zie:
www.veiligheidshuizen.nl

Of neem contact op met programmasecretaris:
Bart Evers: 0652877361 of b.evers@minvenj.nl

Rijksoverheid - februari 2013

Ministerie van Veiligheid en Justitie